

GEORGES DUBY:

Nő a középkorban.

Budapest, 2000, Corvina Könyvkiadó.

Aquitaniai Eleonora híres-hírhedt szexuális étvágyáról. Számításból, dinasztikus érdekből, kedvtelésből. Mindenki tud róla. Elfogadják, vagy csak elnézik? 700 év után nehéz megállapítani, főleg, hogy írásos emlékeknek igencsak híján vagyunk.

Helo se. Szerelmes, vizsontszeretik, átadja magát a testiségnek mint a szerelem beteljesülésének. Nem akar a szó köznapiközépkori értelmében feleség lenni, ahogy ő maga mondja, Abélard szajhája akar maradni, aki a szerelem miatt szeret. Belekényszerítik egy házasságba, miután születik egy fia. Le kell mosni a szegényfoltot. Abélard kolostorba zárja, ő maga is szerzetesnek megy, s a megtisztulás utolsó fázisaként kasztrálják, így megszabadul a bűn forrásától: a nőtől.

A nő kezdetektől fogva minden rossz okozója, a csábító gonosz. Megszabadulsz a vágytól, megszabadulsz a nőtől, megszabadulsz a gonosztól, megszabadulsz a bűntől, megszabadulsz a kárhozattól, tiéd a paradicsom, a kasztrálás jó!

A könyv első részében Duby hat nő életét, hatását, életkörülményeit, ezzel együtt az adott kor nőkről alkotott véleményét, a nő szerepét mutatja be rendkívül körültekintően, bár sajnálatos módon csak a francia nőket, illetve francia vonatkozásban. Törekszik arra, hogy viselkedésük, az önmagukról, a világról, a férfiakról alkotott felfogásuk néhány vonására fényt derítsen. De minden korabeli szó, amit a nőknek tulajdonítanak, férfiak tollából származik...

Az 1180-as évekre tehető az az időszak, amikor a nők helyzete némileg javulásnak indult, amikor a férfiak kezdték őket ember-számba venni, olykor kikérték véleményü-

ket, nagyobb szabadságot biztosítottak számukra, és igyekeztek ápolni bennük azokat a különleges képességeket, amelyek a természetfelettil rokonítják őket. Duby ezt tartja vizsgálati legszembetűnőbb eredményének.

A második rész az ősök emlékezete. A nemesasszonyok társadalmi helyzete, életkörülményei. A helyes női magatartás: csak a lovagok udvarlását fogadhatják, akik kötelesek voltak velük az udvarban kialakult rituáléknak megfelelően viselkedni. A nők természetből fogva gyengék, ezért különösképpen védeni kell őket. Csak férfikísérettel hagyhatják el a házat, különben szabad prédává válnak. Ilyen volt az a lány is, akit a vadász megerőszakolt: „Mit csinált egyedül az erdőben?” Prostituált volt? Vagy talán tündér? Mindenesetre szerencsétlen. A nő könnyű zsákmány, könnyű cseveggéssel el lehet szédíteni, de épp ezért csapdát jelent, amelyben elbukik a férfi, akit bájaival elcsábít. Minden férfinak a csábító nő az öröm forrása és a kárhozattal okozója.

A 12. században a papok és a lovagok azt várták a nemesasszonyoktól, hogy miután engedelmes lányok, kegyes feleségek, termékeny anyák voltak, öregségükben vallásos buzgalmukkal, szigorú önmegtagadással éljenek. Ez volt az utolsó ajándék annak, aki egészen fiatalon megejtette őket, akinek valóságossága az ő példájukon vált buzgóbbá. Igaz, hogy férjük uralma alatt álltak, de ezek a férfiak különös hatalommal ruházták fel, félték őket.

A 12. században a nyugati egyház végre már komolyan számolt a nőkkel is, akik elhagyatottak érezték magukat, azt sérelmezték, hogy nem kapnak elég segítséget az üdvösséghez vezető úton. Persze az egyházi főméltóságok felismerték, hogy a nőkkel is foglalkozni kell, el kell őket téríteni a gonosztól. Az egyházi vezetés azonban ezt nem nézte jó szemmel, s csalódottságában sok

asszony fordult az eretnek szekták felé; sürgetővé vált visszatérítésük. A papok ettől kezdve gyakrabban beszéltek róluk, némelyikük még szóba is állt velük, sőt olykor meg is hallgatta őket.

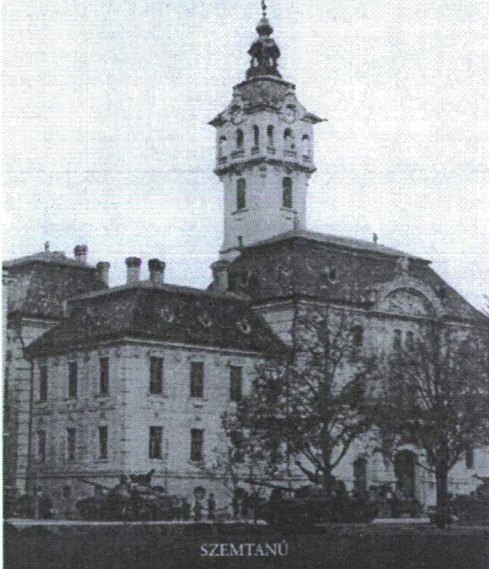
A harmadik fejezet: Éva és a papok, vagyis a NŐ mint olyan, az eredendő bűn forrása. A nő három fő bűne: a lustaság, a makrancosság férjükkel szemben és a paráznaság. A természet mély szakadékkal választotta el a két különálló fajt, a férfit és a nőt. E szakadék mentén könnyörtelen harc frontvonalra húzódik. Az ostromot a nők indítják, előrántván a nők alattomos fegyverét. Mindamellet a papok, akiknek maguknak is nehezükre esett vágyaik elfojtása, a rossz gyökerének, a kicsapongások forrásának a zabo-

látlan érzékiséget tekintették, amely szerintük természeténél fogva tüzei a nőket.

„Csak árnyjáték az, ami az írásos emlékekből pislákol. Arra hagyatkozom, amit azok mondanak. Igazat beszélnek-e vagy sem, én azzal keveset törődöm. Az én számomra az a fontos, hogy milyen képet festenek hősnőmről és általában a nőkről: hogy milyen képe volt a szerzőnek róluk, és milyent akart a hallgatói szeme elé festeni. Az ilyen képben az élő valóság elkerülhetetlenül kancsallá torzul, mégpedig két okból. Az egyik az, hogy a szóban forgó kor írásos emlékei egytől egyig publikálásra szánt hivatalos iratok; a másik az, hogy férfiak írták őket.” – Georges Duby

MOLNÁR ERZSÉBET

PERBÍRÓ JÓZSEF
1956 Szegeden
emlékeimben

Megjelent!

Perbíró József
1956 Szegeden – emlékeimben
(Életrajzi írások)

Perbíró József a Szegedi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karának dékánhelyettese volt. Mint levezető elnök részt vett a MEFESZ alakuló ülésén. A kötet a forradalmi Szeged polgármestere (a Városi Forradalmi Nemzeti Bizottság elnöke) életrajzi írásainak második, bővített, javított, fotó- és dokumentummelléklettel ellátott, reprezentatív formátumba szerkesztett kiadása.